Pavlova poslanica Efežanima

Prepričano,
objašnjeno,
za danas.

GOOD NEWS

Pavlova poslanica Efežanima

Prepričano, objašnjeno, za danas.

Hans-Jörg Ronsdorf

Koliko je nebo visoko

Opis knjige

Poslanica Efežanima prepričana je vlastitim riječima, tj. prenesena tako da se ujedno objašnjava. Opseg teksta otprilike je tri puta veći od izvornoga biblijskog teksta u klasičnom i doslovnom prijevodu Biblije. Ovaj tekst ne zamjenjuje i ne poboljšava biblijski tekst, nego je zamišljen kao pomoć da ga se bolje razumije i primjenjuje.

1. izdanje, listopad 2019. (njemačko izdanje)

© Hans-Jörg Ronsdorf – sva prava pridržana

www.hans-joerg-ronsdorf.de

Albis 6 ½

87477 Sulzberg

hj-ronsdorf@t-online.de

ISBN njemačkog izdanja: 978-3-9820715-2-7

Učenicima u Efezu – uvod

Moto koji dajem ovoj Pavlovoj poslanici, „Koliko je nebo visoko“, nisu prazne riječi. Kao što s visoke planine pogled seže na sve strane do obzora, tako je ova poslanica poput vidikovca na sve strane. Kamo god čovjek pogleda, susreće Božju milost i ljubav u Kristu, njegovu Sinu. To je **milost bez premca, koja počinje u prošloj vječnosti i vodi u vječno kraljevstvo Boga i Krista, u njegov novi svijet.** Pročita li se poslanica u jednom dahu, čovjek će uvijek iznova zastati i pomisliti: Takvoga Boga nismo zaslužili.

Ne obezvređujući druge tekstove, ovu bih poslanicu nazvao vrhuncem Novoga zavjeta. Nisam se samo ja zaljubio u nju. Teolozi je ovako nazivaju: „Kruna Pavlovih spisa“, „najbožanskija skladba“, „najkraljevskija od svih poslanica“, „ova je poslanica čista glazba ... Ono što ovdje čitamo istina je koja pjeva, uglazbljeni nauk“. „Poslanica Efežanima jedan je od najvažnijih dokumenata koji su ikada napisani.“

Ova poslanica kao malo koja druga opisuje bit, izvor i obzor, puninu i učinak **kršćanske vjere.** Ta je vjera usidrena u umrlom, uskrslom i ustoličenom Sinu Božjem. U središtu je Božje milostivo djelo spasenja na nama. Od mnogih on stvara jedinstvo. On stvara Crkvu. Ona postaje njegova kuća na zemlji, u kojoj on prebiva. Izgubljeni ljudi postaju novi ljudi. Druga polovica poslanice za temu ima život i svakodnevicu novoga čovjeka. U svim mogućim životnim odnosima.

Vrijeme nastanka poslanice i njezini primatelji

Ovdje bi se moglo mnogo toga ispričati. Ali za to postoji dovoljno drugih dobrih knjiga. Pavao je poslanicu napisao 62. godine po. Kr. Iz zatvora. Upućena je crkvama u Maloj Aziji, u rimskoj provinciji Aziji, čiji je glavni grad bio Efez. Jedna od triju najvećih metropola u Maloj Aziji, s više od 200.000 stanovnika. Tu se svašta događalo! Zbog zemljopisnoga položaja i trgovačkih putova gospodarsko, vjersko i političko središte. Lonac za taljenje mnogih naroda. A time i najrazličitijih religija i kultova. Svaki je stan imao svoga malog kućnog idola, kojemu se svakodnevno prinosila žrtva. Gatari, svećenici čarobnjaci i tumači proročanstava bili su ugledna gospodarska grana. Carski kult imao je svoje mjesto koje se nije moglo previdjeti. No jedan bog, točnije: jedna božica, nadvisivala je sve: Artemida, božica lova i djevičanstva. Bila je Zeusova kći i Apolonova sestra blizanka. Rimljani su je zvali Dijana. Pružala je zaštitu ženama i djevojkama, osobito pri porodu. Zauzvrat je očekivala odanost, koju se moglo dokazati u jednom od najvećih hramova antike, u Efezu. Pavao je na vlastitoj koži iskusio kakvu je ulogu ta božica imala u Efezu. Pavao je doživio, štoviše, sam je pokrenuo veliko probuđenje u gradu i pokrajini. Zbog kojega je, doduše, morao i mnogo trpjeti. Pročitajte 19. poglavlje Djela apostolskih.

Ksenofont Efeški napisao je jedan od rijetkih sačuvanih ljubavnih romana antike: **Ephesiaka (Efeške priče)**. Vjerojatno je nastao u prvom stoljeću. Na početku i na kraju kratkoga romana dobiva se živa slika Artemidina kulta, koji su, usput rečeno, obavljale i u kojem su vladale isključivo žene: „Upravo se tada slavila ondje uobičajena Artemidina svetkovina. Od grada do svetišta ima sedam stadija (1,3 km). Sve djevojke zemlje morale su u svom najljepšem nakitu u svečanoj procesiji ići onamo […]. Veliko je bilo mnoštvo gledatelja, domaćih i stranaca, jer je bio običaj da se na toj svetkovini mladim djevojkama izabire zaručnik. Procesija je prolazila u redu, na čelu kultni predmeti, baklje, košare, kâd; zatim konji i psi te oruđe za lov i za rat, no ponajviše miroljubivo oruđe. […] Kad je procesija prošla, cijelo je mnoštvo pohrlilo u hram na žrtvu."

Na kraju romana, kad se glavni likovi nakon mnogo godina vrate u Efez, on piše: „Čim su se iskrcali na kopno, otišli su, onakvi kakvi su bili, bez odgađanja u Artemidin hram, izrekli mnoge molitve, prinijeli žrtve, darovali zavjetne darove i dali da se božici postavi i ploča s natpisom."

Artemida je bila takoreći zaštitnica Efeza, koja je obilježavala sve društvene slojeve. S tim cjelokupnim dojmom o gradu poslanica nam postaje prozirnija. Ljudi su se bojali djelovanja nevidljivih božanskih sila i moći. No Pavao navješta Krista, koji je uzvišen iznad svih tih sila i pobijedio ih je.

Aktualnost u 21. stoljeću?

Istine koje je Bog objavio Pavlu i koje je Pavao zapisao nadahnut Božjim Duhom bezvremenske su. One vrijede zauvijek. Riječ je o Bogu i njegovu Kristu. Sve se vrti oko njega, koji nema ni početka ni kraja.

Idolopoklonstvo našega vremena funkcionira bez idolskih kipova, proročišta i krvavih žrtava. Služenje idolima i žrtvama ipak je ostalo. Ponešto drukčije, ali u biti isto. Ostala je usredotočenost na moć, novac i seks. K tome dolazi digitalni svijet, koji nudi beskrajnu ponudu za odvraćanje pažnje i razonodu. Moderno idolopoklonstvo ne želi umirivati bogove ni zazivati ih, nego umiriti samoga čovjeka, kako bi do krajnosti zadovoljilo njegovu ovisnost o potrošnji.

Uvjerite se sami! Poslanica Efežanima nemilosrdno raščlanjuje to stanje svijeta. Pavao ju danas po smislu ne bi napisao drukčije. I ona pokazuje izlaz. Također i drukčiji način života, koji doslovno dolazi s neba.

Pavao nije donio novu religiju. Donio je Krista, a time i novoga čovjeka. I slobodu od sila koje određuju život, prema novom životu.

Sadržaj i raspored poslanice

1. dio: poglavlja 1–3 Poučni (dogmatski) dio

Odlomak	Sadržaj
Darovani položaj spasenja u Kristu – indikativ spasenja	
Poglavlje 1	
Retci 1–14	Hvala i klanjanje Bogu: što Bog za sebe samoga planira i čini i što nam je darovao; Božja namjera sa svemirom: Krist glava nad svime, a mi, Crkva, njegovo tijelo.
Retci 15–23	Što trebamo spoznati: najprije samoga Boga, nadu, Božju baštinu u nama i njegovu veliku silu za nas, kakva je djelovala u Kristovu uskrisenju.
Poglavlje 2	
Retci 1–10	Nekoć i sada – Božje spasenje: od duhovne smrti do novoga položaja spasenja u Kristu u nebesima.
Retci 11–22	Nema više podjele između Židova i pogana: oboji postaju jedan novi čovjek i hram.
Poglavlje 3	
Retci 1–13	Posebna služba apostola naroda: svjetska zajednica vjernika / Crkva Novoga zavjeta, „novi“ Božji narod kao vječna Božja namjera.
Retci 14–21	Za što molimo: zagovorna molitva i hvala o sili Duha, spoznaja Isusove ljubavi.
2. dio: poglavlja 4–6 Praktični dio – živjeti dostojno	
Svakodnevica novoga čovjeka – imperativ spasenja	
Poglavlje 4	
Retci 1–16	Poticaj na jedinstvo: darovi i udovi tijela te rast tijela.
Retci 17–32	Novi čovjek: posve drukčiji život.
Poglavlje 5	
Retci 1–21	Život Božje djece: govor i život kao nasljedovatelja Boga, nasuprot svijetu.
Retci 22–33	Krist i Crkva: uzor za brak muža i žene.

Poglavlje 6	
Retci 1–9	Roditelji i djeca – robovi i gospodari.
Retci 10–24	Božja vojna oprema: duhovna borba.

Pozdrav 1,1-2

Piše vam Pavao, nitko drugi. Činim to kao apostol, kao izravno opunomoćeni sluga Isusa Krista, proslavljenoga Sina Božjega i Sina Čovječjega. Njegovom voljom ja sam njegov poslanik. Pišem vama, sveti i ljubljeni u glavnom gradu Efezu, i u cijeloj rimskoj provinciji Aziji. Pišem vam iz srca. Vama, koji ste kao i svi Isusovi sljedbenici Bogu posvećeni sveti. Vjernici od srca. Svi ste **u Kristu** ukorijenjeni i usidreni. S njim sjedinjeni. Zauvijek s njim povezani. Silno želim da nam Bog, naš nebeski Otac, i njegov Sin, naš Gospodin Isus Krist, iz svoga nepresušnoga nebeskog izvora daruje sve više milosti i mira za naš svakodnevni život. Svaki dan. Dok ne stignemo na cilj.

Bogato obdareni na nebu, u Kristu 1,3

Zajedno, i što je češće moguće, hvalimo našega Boga. Oca našega Gospodina Isusa Krista. Zadivljena i zahvalna srca opažamo da nas je on već danas obdario svakim mogućim duhovnim blagoslovom. Sve što kao pomilovani ljudi možemo primiti, uživati i doživjeti, dao nam je. Blagoslov koji nam dolazi po Duhu Svetom i samo se po njemu može doživjeti. Sve nam je darovano u **nebeskom svijetu**. Ondje gdje je Krist. Već sada, u svakodnevici, imamo taj blagoslov. Krist je kod kuće u nebeskoj slavi. I samo u njemu darovan nam je blagoslov. Ondje, u nebeskom svijetu. O tome ću još govoriti. **Već sada** posjedujemo to nebesko bogatstvo blagoslova. I živimo u njemu. A uskoro posve i potpuno u vidljivoj slavi. O svemu tome želim vas sada potanje obavijestiti.

Blagoslov pojedinačno: izabrani za posinjenje 1,4-5

Veličanstveno, neizmjerno bogatstvo blagoslova obećano nam je već prije početka svemira. Kad još nikoga od nas nije bilo. Sve je proizašlo samo od njega – ne od nas. On nas je, naime, već prije svih vremena izabrao. Nas, koji vjerujemo evanđelju. Da budemo, sveti i bez mane, preneseni u zajedništvo njegove ljubavi. Da pod njegovim prijaznim licem živimo s njim. Kao ljubljeni i potaknuti njegovom ljubavlju želimo živjeti sveto i besprijekorno. Jer Bog nas je odredio da budemo postavljeni u položaj kraljevskih kćeri i sinova Božjih. To je Bog učinio po svome Sinu. Trebali smo mu postati poput njegova Sina. Koliko je on dragocjen svome Ocu, toliko smo dragocjeni trebali postati njemu. **Za sebe samoga**, za svoje srce. Zato što se tome raduje. Zato što mu je to drago. Zato što je on ljubav koja samu sebe daruje. Primio nas je u svoje nebesko obiteljsko zajedništvo.

Naše nezasluženo primanje za Božje sinove i kćeri čini da Božja milost zasja u najjačem svjetlu. Postavljeni smo na hvalu njegove slavne milosti. Jer samo smo iz milosti to postali. On nas je u svome ljubljenom Sinu za to osposobio. Daruje nam istu ljubav kao i svome Sinu.

Pomilovanje, otkupljenje, oproštenje 1,6-8

Ali bili smo nedostojni. Najprije se s nama moralo nešto dogoditi. Nikada sami od sebe – bez Božjega milostivog zahvata – ne bismo bili došli u zajedništvo njegove ljubavi. Trebalo nam je otkupljenje! Bili smo zarobljeni i krivi u svojim grijesima. Otkupljenje je došlo po Isusovoj krvi. Po smrti njegova ljubljenog Sina. Njegova žrtva zauvijek uklanja naše grijehe. Kao nekoć u Egiptu. Krv pashalnoga janjeta donijela je Izraelu oslobođenje. Sada nam je oprostio sve grijehe i svu neposlušnost. Jer je bogatstvo njegove milosti tako veliko. Tu je milost pustio da se prelije. Toliko nam je bila potrebna. I bilo je potrebno mnogo milosti. O tome nam je darovao uvid, da tu milost možemo glasno slaviti. Tako otkupiteljsku milost možemo uvijek iznova i sve više spoznavati. Ali dao nam je da znamo mnogo više nego što bi nam već bilo dovoljno.

Tajna njegove volje 1,9-10

Kao svoje sinove i kćeri on nas je čak uveo u svoj vječni plan i naum. Želi da znamo što je naumio za ovaj svijet i za cijeli svemir. To nije bio plan za hitne slučajeve, nakon što su ljudi sagriješili i propali. Ne, tu vječnu namjeru Bog je imao davno prije naše izgubljenosti i grijeha, i usprkos njima. Vječna namjera danas više nije tajna koju mogu poznavati samo rijetki povlašteni. Ne, sve njegove kćeri i sinovi upućeni su u nju. Duboko u svome srcu on nalazi veliko zadovoljstvo u tome da za ovaj svijet ostvari veličanstven plan ljubavi i blagoslova. Dolazi vrijeme kad će proći sva druga vremena koja su određivala i obilježavala ljude. Tada će sve biti ispunjeno i obilježeno Kristom Božjim. Iz njega, glave, izlazit će blagoslov sve do krajeva zemlje. On će voditi. Sve će u sebi sjediniti što je u kaosu bilo razdvojeno. Sve će vratiti na pravo mjesto. Spojiti što pripada zajedno. To znači spasenje za cijeli kozmos. Nebo i zemlju sjedinit će svojom vidljivom prisutnošću. Novi i bolji Eden, koji se širi po cijeloj zemlji, učinit će da se zaboravi sve što je nekoć bilo.

Naša baština u vječnom Kristovu kraljevstvu 1,11-12

U Kristu smo kao kraljevski sinovi i kćeri Božje postavljeni i za Božje baštinike. Kao što je nekoć 12 plemena Izraelovih ždrijebom dobilo baštinu u zemlji kanaanskoj, tako nam je u Kristu dodijeljena ova velika, nebeska baština, vječni posjed. Sam nas je Bog unaprijed odredio da doživimo tu slavnu puninu vremena. Vrijeme prema kojemu sve vodi. Trebamo biti sjedinjeni s Kristom. Oplemenjeni smo da dijelimo njegovo počasno mjesto. Onda kad on bude glava nad svime. Na taj način Bog ima još veću radost i zadovoljstvo nego mi sami. To veliča njegovu slavu i milost već sada, ali još više kad dođe taj dan. Uistinu je sam sebe obdario time što nas je doveo k sebi, u Kristu.

Kako je ta poruka došla do nas 1,13-14

Tu smo baštinu primili mi, Židovi, koji smo već čekali Mesiju i nadali mu se. Ali danas to vrijedi i za vas, narode na cijeloj zemlji. Istinu o istinitom i živom Bogu susreli ste u evanđelju. To je radosna vijest o spasenju i otkupljenju u Isusu Kristu. Primili ste to evanđelje i povjerovali mu. Bog je odgovorio na vašu vjeru. Prihvatio vas je kao svoje vlasništvo. I svoje je vlasništvo obvezujuće zapečatio. Taj je pečat Duh Sveti. Njega su nam obećali već proroci i Isus. Duh Sveti najdragocjeniji je i najsigurniji Božji predujam za ovu veliku baštinu o kojoj sam upravo govorio. Kao da Bog ima potrebu da nam na taj način jamči našu budućnost. Kako je milostiv. To je kao zalog kojim danas imamo sigurnost da ćemo u budućem svijetu biti kod Krista. Izvjesnost da ćemo jednom kao Božji sinovi i kćeri stupiti u svoju zakonitu baštinu u vječnom životu. Kad se tada ispuni Božji beskrajno dobrohotni plan spasenja, to služi najprije i ponajviše njegovoj časti, njegovoj slavi i njegovu vlastitom zadovoljstvu. Od njega, po njemu i za njega to se dogodilo.

Pavlova zagovorna molitva 1,15-16

Čuo sam za živu vjeru u kojoj živite. I za ljubav koju nepodijeljeno imate prema svim svetima, prema svim kćerima i sinovima Božjim. Tome se jako radujem, i to je također moja želja za sve zajednice koje su nastale mojim propovijedanjem. Svaki dan zahvaljujem Bogu za vas u svojim molitvama. Molim za vas, kao i za sve druge.

Molitva za spoznaju Boga 1,17

Osobito molim za to da spoznate Boga. Da vam on po Duhu daruje da spoznate **njega samoga**. I da sve više razumijete. Spoznajte našega Boga! Tko je i što je on za vas osobno. On je, naime, Bog našega Gospodina Isusa Krista, Otac slave. Od njega dolazi veličanstveni plan o kojemu govorim. On je izvor svega dobroga i slavnoga što nam je nezasluženo pripalo. Toga Boga moramo najprije i ponajviše spoznati. On je potpuno drukčiji od svih bogova koje ste poznavali. Spoznajte ga u svoj njegovoj biti, njegovu bogatstvu i njegovoj slavi. Spoznajte ga prije svega u Isusu. On je slika Božja. Duh će nam objaviti Boga, pokazati nam njegovu slavu i učiniti Vječnoga velikim u našim srcima. Bez Duha nećemo spoznati Boga. Kad Duh objavljuje, onda je to na našu radost i na klanjanje Bogu.

Spoznati nadu 1,18

Tako ćete biti prosvijetljeni i očima srca, pogledom unutarnjega čovjeka, vidjeti Božju veličinu u Kristu. Po Božjem Duhu i u vjeri. Tada jasno vidimo na što nas je Bog pozvao. Kako je slavan naš cilj. Kako je silna naša nada. U Božjem novom svijetu bit ćemo povezani s Kristom, glavom. Nismo samo mi Božji baštinici, nego i samome Bogu pripada ta baština. To je njegov posve osobni posjed, kao da je i on netko tko prima baštinu. I tome se raduje. Mi, sveti, njegove kćeri i sinovi, njegova smo baština. To je upravo zajednička baština. Zapanjujuće velika s obzirom na slavu i bogatstvo Boga koji tu baštinu dovršava.

Božja sila očitovana na nama i na Kristu 1,19-20

Molim i za to da spoznate Božju silu koja je djelovala na vama i koja je tu za vas. Božja sila i snaga, kojom je svemir iz ništavila pozvao u postojanje, snažno će se razviti na nama kad stupimo u svoju baštinu i zauvijek u njoj budemo živjeli. Taj božanski napor sile, koji Bog ulaže za nas, već je jednom postao jasno vidljiv. Djelovao je u punom razmahu moći kad je Bog svoga Krista istrgnuo iz sramotne smrti na križu i uskrisio ga. I posadio ga iznad svega, sebi zdesna, na svoje prijestolje, u nebeskom svijetu. Kao uskrsli i proslavljeni čovjek, na tom najvišem počasnom mjestu, on trijumfira nad svim duhovnim poglavarstvima i vlastima nevidljivoga nebeskog svijeta. One svojataju to mjesto za sebe, ali ono pripada samo jednomu: Mesiji. To je sada riješeno za sva vremena i uvijek će tako ostati. Zle sile, neprijateljske Bogu, pobijeđene su. Drhte pred njim. Krist je veći i njemu je sve podloženo. Tako je on glava, vladar i gospodar nad svime. Već sada i, kako sam već napisao, jednom vidljivo svima.

Crkva i Krist – glava i tijelo potpuno sjedinjeni 1,21-23

Kako je veliko i blagoslovljeno, čovjek se jedva usuđuje vjerovati, da je Bog toga uzvišenoga Krista dao Crkvi za glavu. Zajednica vjernika, Crkva po cijelom svijetu, njegovo je tijelo. Kao glava Krist je opskrbitelj i zaštitnik. Oboje su jedan duhovni, stvaran, potpun organizam. Vidljiv u svijetu. Još više: tako je čak i sam Krist u toj povezanosti sa svojom Crkvom također potpun i došao je do punine. Krist, glava, povezan sa svojom Crkvom od svih Isusovih sljedbenika, u tom će jedinstvu sve, do svakoga kutka svemira, ispuniti Božjom slavom.

U kakvom nas je stanju Bog našao 2,1-3

Božje pokazivanje sile ne postaje vidljivo tek u vašoj budućoj baštini. Bilo je potrebno već na početku Božje povijesti sa svakim pojedinim od vas. Jer u svom odnosu prema Bogu bili ste kao **mrtvi**. Okrenuti od njega, živjeli ste svoj vlastiti život. Neposlušni njemu u mnogim grijesima. Bili ste odvojeni, štoviše, kao odsječeni od istinitoga i živoga Boga. Bez Boga bili ste predani **nevidljivomu vladaru tame**. To niste znali. Mislili ste da ste slobodni. Taj silni knez i njegovi anđeli utječu na ljudski svijet i čak njime vladaju. Na svaku epohu svjetske povijesti on utječe. Kolonizira ljude, da zaborave istinitoga Boga i budu mu neposlušni. Svi smo mi bili sinovi neposlušnosti. Voljeli smo neposlušnost i grijeh. Svi smo pripadali tom društvu dalekom od Boga, kojim manipulira Sotona. Za svoja djela ipak smo sami odgovorni. Gdje god nam se pružila prilika, grješne smo požude i strasti od srca proživljavali. Sve se u našem životu vrtjelo oko toga kako možemo ostvariti sami sebe. Uzimali smo sve što se moglo dobiti. Mislili smo da smo slobodni, a ipak smo bili zarobljeni u svojim grijesima. Disali smo duh svijeta, ali bili smo živi mrtvaci. To je bila naša narav s kojom smo se rodili. U Božjim očima takav je život zaslužio samo njegov gnjev.

Božja se ljubav ne da zaustaviti i čini nemoguće mogućim 2,4-7

No taj nam je Bog izišao u susret posve drukčije nego što smo zaslužili! Pun je neshvatljiva milosrđa prema nama, jer je on – posve drukčije od Sotone i njegovih slugu i svih bogova svijeta – Bog ljubavi! Vidio je naše bezizlazno stanje, iz kojega se nikada ne bismo mogli sami osloboditi. A nismo ni htjeli. **Bog se umiješao – on nas je doista ljubio.** Oslobodio nas je iz te izgubljenosti. Svojom nas je ljubavlju izvukao iz te tamnice grijeha. Ta bili smo duhovno mrtvi u svojim prijestupima. Bili smo odvojeni i daleko od njega. Posve odsječeni od izvora Božjega života. No Bog nas je oslobodio iz te tamnice smrti. Istrgnuo nas je time što nas je s Mesijom uskrisio iz njegove dobrovoljne smrti i oživio. Toliko je silno Božja snaga djelovala na Kristu da nas je s njim katapultirala u život. Tako smo ušli u nov i stvaran životni odnos s njim. To je pravo spasenje i oslobođenje iz bezizlazne izgubljenosti! Naša je sudbina bila zapečaćena, ali beskrajna Božja dobrota čini oslobađajuću razliku. Takva je nezaslužena milost! Takav je naš Bog! No spasenje je veće i seže dalje nego što smo ikada mogli zamisliti! Bog nas je tako tijesno povezao s Mesijom da nismo samo s njim uskrišeni iz svoje duhovne smrti. Čak smo se s njim uznijeli u **nebeski svijet**, gdje je on smio sjesti Bogu zdesna. Ondje, u Kristu, smijemo sjediti s njim i naći počinak u Božjoj prisutnosti. Bog nas je u Kristu doveo k sebi samome, k svome srcu. To je već sada stvarnost. Istina u našoj svakodnevici. S tim znanjem, u svom položaju kraljevskih kćeri i sinova Božjih, sada živimo za Boga. Tako smo preneseni u područje nebeskoga pobjednika. Taj se položaj jednoga dana više neće živjeti samo u vjeri. Jednoga dana postat će vidljiv u uskrsnuću. Kad dobijemo novo tijelo slave. S toga nebeskog mjesta ući ćemo u Božji novi svijet, u vječno kraljevstvo našega Gospodina Isusa. I ondje, u Kristu, primiti još više darova milosti. Bog je tako bogat milošću i dobrotom prema nama! **Za danas i za sutra.** Ni u budućem vremenu ni u vječnosti njegova milost prema nama neće imati kraja.

Nezaslužena milost čini nas Božjim remek-djelom 2,8-10

Cijela ta Božja akcija spašavanja bila je nezaslužena milost! Mi tome nismo ništa pridonijeli. Mogli smo samo vjerovati Bogu i Kristu i pouzdati se u njih, onako kako smo čuli u evanđelju. **Veliko Božje spasenje njegova je vjernost, njegov dar i njegov poklon!** Ne mogu to dovoljno naglasiti! Niti smo to tada htjeli, niti smo učinili išta od čega bi Bog mogao imati koristi. Sva slava i sva čast pripadaju samo Bogu! Sada smo njegovo remek-djelo, njegovo novo stvorenje u Kristu! Na početku su ljudi stvoreni da budu plodni i da se množe. Isto tako i mi sada kao Božji novi ljudi smijemo umnažati dobra djela. U tome trebamo biti plodni. Dobra djela koja činimo Bog je već pripremio. Leže pred našim nogama i čekaju da budu učinjena. Ono dobro što nam je Bog učinio sada možemo prenositi dalje. Da ljudi budu blagoslovljeni i da Bog primi čast. On jedini!

Bliski i daleki – oboji pomireni i dovedeni k Bogu 2,11-16

Nikada ne zaboravite odakle ste došli vi, narodi. Kako ste daleko bili od Boga. S Izraelova gledišta nazivali su vas neobrezanjem. Izrael je bio Božji narod saveza, obdaren pečatom saveza, obrezanjem. Živjeli ste bez očekivanja Mesije. Niste imali ni nade u njega ni prava na njega. Niste imali nikakva pristupa Izraelovu građanstvu. Savezi kojima se Bog povezao sa svojim narodom Izraelom i veličanstvena obećanja koja je dao narodu koji je njegovo vlasništvo nisu vrijedili za vas. **Sve u svemu: bili ste beznadno izgubljeni.** Bez iskre nade, štoviše, bez istinitoga Boga Izraelova, zalutali u svijetu naroda. Vi to sami niste tako opažali, ali to je istina. Ali sada se dogodilo nešto što mi Židovi nismo očekivali, a za sve nezasluženo i iznenađujuće. Vi, narodi, iz udaljenosti od Boga po Kristu ste dovedeni izravno u neposrednu Božju prisutnost. Samo je po krvi Mesijinoj to postalo moguće. On je naš šalom! On je mir između nas, Izraela, i naroda. Srušio je podjelu, zid između nas. To je učinio tako što je postao čovjekom i stavio izvan snage zakone koji su činili tu podjelu i taj zid. Htio je to dvoje, Izrael i narode, sjediniti u miru. Štoviše, htio ih je u sebi samome stvoriti u jednoga posve novog čovjeka. **Svi smo mi zajedno sada postali taj jedan novi čovjek.** Ne računa se samo pojedinac, nego ono zajedničko. On, Isus, sjedinio je oboje u jedno tijelo i pomirio ih međusobno. I oboje ih zajedno pomirio s Bogom. Uspostavio je mir. A znate li kako je to učinio? Kakvim zalaganjem i po kojoj cijeni? Strašnim križem! Svojim patnjama na križu i svojom smrću na križu to je neprijateljstvo upravo ubio i uništio. Ono što je stajalo između nas i Boga uklonio je na križu.

Ta poruka mora u svijet 2,17

S porukom križa on, Mesija, po svojim poslanicima i po svome Duhu putuje cijelim svijetom. Svi ljudi trebaju to čuti. Vama, dalekima, dakle narodima, ali i nama Židovima, bliskima, naviješta se taj sveobuhvatni mir i pomirenje. **Mir s Bogom i mir među nama!** To je poruka evanđelja.

Pozvani smo – hrabro dolazimo pred prijestolje 2,18

Zamislite, trojedini Bog, Otac, Sin i Duh, poziva nas, Izrael i narode, da zajedno dođemo k njemu u njegovu nebesku prisutnost. Da stupimo pred lice vječnoga, svemogućega, svetoga Boga koji ljubi. Pristupamo mu po Isusu, snagom i vodstvom Duha Svetoga. On nas osposobljava i ohrabruje da to činimo u vjeri i radosnom pouzdanju. Bez ikakva straha. Strah je ispunjavao sve koji su pristupali Bogu u njegovu zemaljskom hramu. Ali on je sada naš nebeski Otac. On ljubi svoje sinove i kćeri! Njegovo nam je srce otvoreno.

Nova domovina i nov dom – nova kuća 2,19-22

Ali sve se i okrenulo nama na najbolje. Vi, narodi, više niste stranci, više niste bez doma, više niste bez domovine, više niste ljudi drugoga reda. Postali smo sustanari i ukućani Božji. Da, sada i mi s vjernicima iz Izraela stanujemo u njegovoj nebeskoj kući, kao njegova obitelj. Vječni Bog napokon je našao trajan dom na zemlji, za kojim je od početka tragao.

Kuća je sagrađena na ovom temelju: na Isusovim apostolima i njegovim prorocima. Oni su stajali na početku navještaja spasenja, bili su svjedoci uskrsnuća i poslanici Gospodina Isusa. Donijeli su evanđelje i nauk našega Gospodina Isusa Krista. U toj je kući Isus Krist ugaoni kamen, prema kojemu se sve ravna. **Koji kao zaglavni kamen jamči stabilnost.** U njemu je cijela kuća savršeno usmjerena i čvrsto povezana. Iako je ta kuća po Kristu već savršena, ona ipak raste dalje. Kao živ organizam. Raste u sveti hram u Gospodinu. U njemu prebiva nitko manji nego sam trojedini Bog. Vi, narodi, sada također pripadate tome. S nama iz Izraela počelo je to tada u Jeruzalemu na Duhove. I nedugo zatim i vi ste postali živi kamenovi ove Božje gradnje. Po Duhu Svetom, koji nas sve zajedno izgrađuje u ovaj Božji stan. Zajedno smo postali Božje prebivalište. Nekoć je to bio hram od kamena. Na jednom jedinom mjestu. Sada se njegov hram proteže po cijeloj zemlji. Posvuda se svakodnevno živo kamenje ugrađuje u njegov hram. Zid koji je razdvajao srušen je – sada se gradi hram.

Kristova tajna, objavljena i od Pavla navještena 3,1-7

Ja, Pavao, pišem vam iz sužanjstva. Ali nisam zarobljenik Rimljana, iako tako izgleda. Jesam i ostajem zarobljenik svoga Gospodina Isusa Krista. On određuje sve. Svaki dan moga života. Za vas, narode, ja sam u zatvoru. Zbog svojih židovskih sunarodnjaka, kojima je nepodnošljivo da vi, narodi, sada postajete sinovi i kćeri Božje. Ali Krist mi je povjerio zadaću da vama, koji ste bili zapleteni u tamu idolopoklonstva, navješćujem Božju milost. Sve to nisam sam izmislio. Objavljeno mi je na nadnaravan način. Ta tajna o Božjoj milosti sada više nije tajna. Upravo sam vam je opisao u nekoliko riječi. To je Kristova tajna, koja je bila skrivena svim ljudima. I nama, njegovu starom narodu Izraelu. Ali sada ju je Božji Duh potpuno objavio apostolima i prorocima Isusa Krista. Oni je sada poznaju i slobodno i otvoreno navješćuju Krista i njegovu milost. Tako svi možemo znati što je nekoć bilo skriveno u toj tajni: da smo mi iz naroda subaštinici Božji; da smo mi iz naroda pritjelovljeni tijelu Kristovu, njegovoj Crkvi; da mi iz naroda sada također imamo udjela u obećanjima koja je Izrael primio već davno. Sve što sada zajedno posjedujemo imamo samo u Isusu Kristu. U njemu i po njemu Bog nas je oslobodio i obdario. **Evanđelje je jedina i pouzdana poruka o Kristovoj tajni.** Vi ste ga s vjerom primili. Ja sam sluga toga evanđelja i za njega ulažem sve. Dar je Božje milosti, nezasluženi dar, što sam udostojen biti sluga evanđelja. Smijem to biti po njegovoj sili koja djeluje u meni. Tu zadaću poslanja želim vjerno ispunjavati do svoga posljednjeg dana.

Tajna je objavljena da bi se navijestila svemu svijetu 3,8-13

Doista se osjećam kao najmanji i posljednji među svetima kad pomislim na svoju prošlost. Zbog ove velike zadaće ne mogu se ničim hvaliti. **Trebam vama, narodima, sve do kraja svijeta navješćivati neizmjerno Kristovo bogatstvo.** Po mome propovijedanju trebali bi što više njih koji ga čuju biti prosvijetljeni o toj tajni. Trebaju spoznati kako ju je Bog u svoje vrijeme otkrio. I kako je sada po evanđelju čini dostupnom svima. Prije svih vremena bila je to čežnja njegova srca punog ljubavi. Ali ostala je skrivena dok nije došao Krist. Dolazi od Boga koji je stvorio sve stvari. Time je bez sumnje jasno s kojim Bogom imamo posla: ne s bilo kakvim bogom kojega su ljudi izmislili. Ne, s Vječnim, koji nema početka, nego je sam svemu dao početak. On je začetnik ove tajne. Ona se tiče svega stvorenoga. On će to ispuniti svojom slavom. Bog ima posljednju riječ. Ne vlasti i sile i knezovi nevidljivoga nebeskog svijeta. Oni žele sve stvoreno uzeti u posjed za sebe. I ljudima manipulirati i uništavati ih. Neprijateljske, nevidljive sile također su Božja stvorenja i nekoć su pripadale njegovoj nebeskoj obitelji. Ali mnoge su od njega otpale. Njima se sada, po otkupljenoj i oslobođenoj Crkvi od Židova i naroda, pokazuje duboka Božja mudrost otkupljenja. Bespomoćno te sile moraju primiti na znanje da vječnu Božju namjeru, koju je ispunio u Kristu, Gospodaru gospodara, nisu ni prepoznale ni mogle spriječiti. Moraju gledati kako ljudi koji su, kao i one same, bili zapleteni u grijehe sada smiju zauzeti svoje mjesto u Božjoj obitelji. U uzašlom i proslavljenom Kristu imamo radosno pouzdanje i puno pravo da u vjeri stupimo pred toga slavnoga Boga. Pred njegovo nebesko prijestolje. Ono je od nas udaljeno samo jedan pad na koljena, jer smo, naime, preneseni u nebeski svijet. Na svakom mjestu možemo pristupiti tom prijestolju – udaljeno je samo jedan korak. I to sile moraju primiti na znanje. One više ne smiju stupiti u prisutnost svoga Stvoritelja.

Ne dajte se obeshrabriti mojim teškim položajem u zatvoru i u progonu. Na kraju krajeva, to je došlo samo zato što vam navješćujem Kristovu tajnu i bogatstvo. I povlasticu da slobodno pristupamo Bogu. Sjetite se koliko ste blagoslovljeni po mojoj službi, zbog koje sam ovdje u okovima.

Zagovor za duhovnu snagu, Kristovo prebivanje i spoznaju njegove ljubavi 3,14-19

Usprkos svemu što me snalazi, ne prestajem moliti za vas. Na koljenima pred Ocem. On kao Stvoritelj svima daje ime, i nebeskim obiteljima, anđelima, ali i nama ljudima. On – kao Stvoritelj – iznad je svega. Zato je on prva i jedina adresa za naše molitve.

Konkretno ga molim da svi primite njegovu **snagu**. Toliko duhovne snage koliko je on bogat slavom. Neka njegov Duh neprestano pušta da ta božanska snaga struji u našega unutarnjeg čovjeka. I neka je umnaža u našoj duši.

Tako **Krist** djelovanjem Božjega Duha može u vašim srcima, u vašoj nutrini, u vašim mislima **dobiti prostor**. Neprestano mnogi glasovi i stvari žele zauzeti prostor vašega srca. Neka on uvijek ima prednost.

Tako ćete biti ukorijenjeni i sigurno usidreni u njegovoj **ljubavi**. Ljubavi koja se sa zahvalnošću prima, ali se i svaki dan daje dalje, i koja vas čvrsto spaja sa svim svetima, sa svima koji su posvećeni Bogu.

Osobito zajedno, u zajedništvu, na mnogim mjestima gdje se okupljaju Isusovi učenici, shvaćamo širinu, duljinu, visinu i dubinu, cijeli prostor vječne Božje namjere. Uvijek iznova imajte pred očima taj vječni Božji plan. On je ispunjen bezgraničnom i neusporedivo velikom **Kristovom ljubavlju**. Tek je njegova ljubav sve to omogućila. Ta Kristova ljubav veća je nego što ćemo je ikada razumjeti. Ona nas uvijek iznova može duboko dirnuti i zadiviti i dovesti do klanjanja. Istražujte i ljubite tu silnu namjeru. Ne činiti to bilo bi sramotno za kćeri i sinove Božje. Jer samo tako postajemo puni i ispunjeni Kristom i samim Bogom. **To je već sada komadić neba na zemlji.**

Sva čast Svemogućemu, koji djeluje na nama – od njegova naroda 3,20-21

Kakav Bog! Netko tko može sve učiniti. I još mnogo više od onoga što mislimo i planiramo, čemu se nadamo ili što možemo izmoliti. Svojom silom koja djeluje u nama. Danas i u vječnosti. Njemu sva čast i slava. Možemo samo hvaleći priznati kakvu slavu imaš Ti, o Bože, i klanjati Ti se. Usred Tvoje Crkve, u Tvojoj kući, gdje rado prebivaš, ondje Tebi pripada sva čast i naklonost, ljubav i klanjanje, u Kristu: danas, sutra i zauvijek i za sva vremena. Amen.

Ovdje završava prva polovica poslanice. Bila je riječ o tome kako nas je Bog spasio i preobilno blagoslovio. U drugoj polovici riječ je o tome kako Bog preokreće cijeli naš život. Postali smo novi ljudi Božjim zahvatom. A kako novi ljudi žive, o tome je riječ u drugoj polovici. Spominju se mnoga životna područja i suprotstavlja se ono prije i ono poslije. Riječ je o tome da živimo ono što jesmo. Da iz spasenja i iz milosti živimo Božji život. S mojom braćom i sestrama u vjeri, bližnjima, bračnim drugovima i djecom.

Živjeti jedinstvo u ljubavi, njegovati ga i čuvati 4,1-3

Ja, zarobljenik u Gospodinu Isusu, ohrabrujem vas da se veličanstveni Božji poziv vidljivo odražava u vašem svakodnevnom životu. On vas je učinio onim što ste sada u Kristu. To sam upravo opisao u svojoj poslanici. Bog nas je pozvao po evanđelju. Vaš život treba se posve slagati s tim veličanstvenim Božjim pozivom. A to ne znači ništa drugo nego živjeti onako kako je Isus živio. Budite njegovi nasljedovatelji. Tome pripada da u svom zajedničkom životu njegujete međusobni odnos prožet **poniznošću** i **blagošću** i **strpljivošću**. Ne pravite se važni i ne uobražavajte. Ne ranjavajte nikoga, ni riječima ni djelima. Dajte drugome vremena, ako je potrebno, da promijeni mišljenje. Uživite se u njegov položaj. Podnosite drugoga s njegovim slabostima i pogreškama Božjom ljubavlju. **Pa tako i sam Bog čini sa svakim pojedinim od nas.**

Ne radi se ni o čemu manjem nego o **jedinstvu** svih svetih. Njega je Bog htio i njega ljubi. Njega sam vam prije opisao. Njega je stvorio Božji Duh. Samo on čini to jedinstvo mogućim i iskustvenim. Ali ono je krhko i ranjivo, zato ga trebamo čuvati i štititi kao **dragocjeno blago**. **Jedinstvo Duha** je, naime, Božje blago. To je ono za čim čezne Božje srce i što je usidreno u njegovoj vlastitoj biti i vječnoj namjeri. To nam je jedinstvo darovao. Ono je vidljivo, življeno i praktično jedinstvo svih sinova i kćeri Božjih. **To nije jednoobraznost ili ujednačavanje, nije priredba, nego odluka za povezanost, bezuvjetno zajedništvo najrazličitijih ljudi svih rasa i društvenih slojeva i tipova u Isusu.** Zato jedinstvo u jednom tijelu zaslužuje svu našu pozornost i trud. Svezom mira trebamo biti povezani, takoreći okovani jedni za druge. Samo se tako to dragocjeno jedinstvo može u praksi održati. Za tim mirom moramo težiti, da nam nikada ne umakne.

Veličanstveno jedinstvo i njegovi izrazi 4,4-6

To jedinstvo svih svetih, svih učenika, temelji se na sedmerostrukom jedinstvu. Ono je veće od nas, a ipak smo dio njega. U njega smo ukorijenjeni. Po nama postaje vidljivo: jedno tijelo, novi čovjek, od svih sinova i kćeri po cijelom svijetu, stvoreno Božjim Duhom.

Jedan Duh, koji povezuje – ne mnogo duhova, koji stvaraju podjele.

Jedna nada, koja nas usmjerava prema velikom, epskom Božjem cilju i sjedinjuje.

Jedan jedini Gospodin Isus Krist za sve, koji je veći od svih gospodara i cezara svijeta, kojemu svi rado služimo.

Jedna vjera nas sjedinjuje, koja nam je navještena i predana po apostolima i prorocima.

Jedno krštenje naš je zaštitni znak, u vodi, kojim svaki učenik pred Bogom i ljudima i pred nevidljivim silama svjedoči da je Krist umro i uskrsnuo, a mi s njim.

Jedan istiniti i živi Bog i Otac svih sinova i kćeri Božjih, koji djeluje u tom jedinstvu, koji je na prijestolju nad svima, djeluje po svima i prebiva u svima.

Krist dijeli darove milosti koji služe jedinstvu 4,7-11

Kao što je meni, Pavlu, darovana Božja milost, tako je svakome tko pripada tom jedinstvu Duha darovana posebna milost. Tim osobnim darom milosti svatko treba služiti tom jedinstvu. I pomagati da se ono održi. Usprkos svim razlikama. Taj je dar naš proslavljeni Gospodin Isus darovao svakom učeniku, i to svakome pojedinačno, kako ga je u svojoj božanskoj mudrosti svakome primjereno dodijelio. **Onako kako ga svatko može nositi i izvršavati.**

Ti darovi koje je Krist podijelio svakome od nas plod su njegova silnog trijumfa. Nikada ne zaboravite da je on dao sve kako bismo mi mogli primiti tu milost! Mislim na Psalam 68, koji govori o Gospodinu kao o moćnom ratniku koji se u duhovnoj borbi penje na goru Bašan, na Hermon, i osvaja je. Moćni neprijatelji, bikovi bašanski, to su sile tame o kojima sam već više puta govorio. One su pobijeđene i kao zarobljenici odvedene dolje. One su njegov plijen. Tako je Krist te sile, koje su i vas držale zarobljenima, pobijedio križem na Golgoti. **Krist je kao pobjednik i u trijumfu uzašao u nebeski svijet.** A odande je u svome Duhu na Duhove sišao u Jeruzalem. Kristov Duh sišao je s bogatim darovima, koje je on podijelio i dao svome tijelu, svojoj Crkvi. Oboje, njegovo uzlaženje i njegovo silaženje, pobjednički su pohodi. Sišao je na zemlju, k nama, da u kraljevskoj darežljivosti, kao pobjednički borac, podijeli darove nama. Krist, koji je umro i uskrsnuo od mrtvih, uzašao je k nebeskom Božjem prijestolju da sve ispuni svojom slavnom prisutnošću. Svaki kutak svemira, kao i naš svakodnevni život, treba biti i bit će ispunjen Kristom.

Darovi milosti na djelu – služba, jedinstvo, spoznaja, rast, zrelost, istina i ljubav 4,11-16

Je li Krist, nakon što je uzašao, prepustio svoju Crkvu samoj sebi? Ne, jer on je svojoj Crkvi dao ljude kao darove. Pet ih ovdje navodim. On ih je obdario i osposobio da budu **apostoli, proroci, evanđelisti, pastiri i učitelji**. Njihova služba i zalaganje, s njihovom nadnaravnom, duhovnom obdarenošću, služi tomu da se svi sveti, svi učenici, opreme i budu spremni za svoju posebnu službu. Za to su, naime, **svi** primili dar milosti od Krista. Svatko je primio dar, a time i zadaću. Dar i zadaća trebaju se po peterostrukoj službi prepoznati, poticati i zahtijevati.

Služba tih pet darova, kao i služba svih koji pripadaju jedinstvu Duha, služi izgradnji i očuvanju Kristova tijela. Dok smo na zemlji, tom duhovnom Kristovu tijelu potrebno je djelatno i predano zalaganje i sudjelovanje svih njegovih dijelova, njegovih udova. Mi smo već sada Kristovo tijelo, ali to trebamo i u praksi živjeti. Cilj izgradnje i rasta je **jedinstvo vjere i spoznaja Sina Božjega.** Svi smo na putu, spoznajemo djelomično. Ponekad smo neuki, nesvjesno se držimo pogrešnih uvjerenja, ne spoznajemo Sina Božjega dovoljno jasno. Zato su nam potrebni drugi sa svojim darovima. Trebamo **zajedno** rasti i odrasti. Do pune zrelosti odraslog čovjeka. To je postavljeni cilj. Ta odraslost nije ništa drugo nego Kristova punina.

Opremanje i rast nužni su da više ne budemo nezreli kao djeca. To znači: ne moći ništa prosuđivati ni procjenjivati iz Božje perspektive. Ako ne napredujemo u vjeri, slični smo jedrilici bez kormila koju vjetar tjera amo-tamo. Vjetar krivih nauka i učitelja može nas odnijeti. Ti krivi nauci nerijetko su čak i namjerna prijevara, smišljena kao lukava zabluda, da zavede upravo nezrele. **Dakle, ne budite više bebe i mala djeca!**

Budite radije istinoljubivi i držite se istine. Ali s ljubavlju jedni prema drugima, a ne pametujući. Da, neka sve što činite pridonosi tomu da uzrastemo prema njemu, prema Kristu, glavi. Iz njega opet raste cijelo tijelo, dok ga ta nebeska središnjica duhovno opskrbljuje. Po Kristu je tijelo od mnogih učenika savršeno sastavljeno i povezano. Duhovnim zglobovima, to jest svakim spojem koji pruža opskrbu, mišićima i tetivama, tijelo je poduprto i opskrbljeno. Svaki učenik pridonosi rastu tijela prema milosti koju je primio. Ili pak ne pridonosi, ako milost koju je primio zadrži za sebe i ne daje je dalje. Ono što svaki ud, svaki učenik, svojom službom unosi u to tijelo donosi napredak

i rast cjeline. To doduše ne možemo vidjeti izravno i u cjelini, jer se proteže po cijeloj zemlji, ali Bog to vidi i drži cjelinu u svojoj ruci.

Kao što svako tijelo samo sebe izgrađuje i održava na životu da bi raslo, i obavlja svoju djelatnost, tako i Kristovo tijelo, koje samo sebe izgrađuje u Božjoj ljubavi. To vrijedi za Crkvu po cijelom svijetu, ona je jedno Kristovo tijelo. Čak i onda kad njega i njegovo jedinstvo ne vidimo ili ga vidimo tek malo.

Kako izgleda život bez Boga 4,17-19

Taj rast i to sazrijevanje mogu uspjeti samo ako više ne živite kao narodi kojima ste nekoć pripadali. Zaklinjem vas u Gospodinu. Oni su potpuno uvjereni u svoj besmisleni i površni pogled na život i odbacuju evanđelje. Njihovo mišljenje i njihov razum u pogledu Boga, a time i o njima samima, posve su pomračeni. Odvojeni su od Boga, takoreći mrtvi u grijesima, kako sam već rekao. Ne poznaju život s Bogom, zato im nedostaje sve. Neuki su u onome što se tiče Boga, i u tome su u svom uvjerenju tvrdi kao kamen. Zabetonirani u svom mišljenju. Posve su zatvoreni za sve što dolazi od Boga. Zbog toga su mnogi od njih izgubili svaki osjećaj za ono što je dobro, primjereno, korisno i ispravno. Ono što im ostaje i u čemu ostvaruju sami sebe jest neobuzdana razuzdanost i izopačenje svega dobroga što je Bog na početku darovao u svome stvorenju. Ono što je Bog nekoć stvorio na blagoslov i uživanje izvrće se u nečistoću i troši s nezasitnom požudom i lakomošću. Tako se narodi koji više ili manje tako žive nalaze u besmislu i praznini, beznađu, vezanosti, ovisnostima i izgubljenosti.

Kako se može živjeti drukčije? 4,20-24

Iz takvoga života može nas izvući samo Bog. **Doista je potrebno uskrisenje da bi čovjek postao novi čovjek. To je Bog učinio. U Kristu.** Kad ste upoznali Krista, on je bio upravo suprotnost onomu što ste vi bili. Istina koju je Isus navješćivao posve je drukčija. Njegove riječi trebamo učiti i vršiti. Njegove riječi i nauk navješćeni su vam u Maloj Aziji. Oni vode u posve drukčiji život. Naš stari život, život naroda, pripada našemu **staromu čovjeku**. Njega smo odložili i svukli kao star, iznošen i prljav kaput. Taj stari čovjek propada kao prolazna roba zbog svih varavih požuda u kojima živi. Već žanje što sije. Postaje ono što štuje i čemu se klanja. A vi se neprestano Božjim Duhom obnavljate i osvježujete u svome mišljenju i u cijelom svom stavu prema životu. Po svome međusobnom zajedništvu i po Kristovoj riječi. Da živite kao **novi ljudi**. Iznutra se sada odlučujete za dobro. Iz uvjerenja. Jer obukli ste novoga čovjeka kao novu odjeću koju svi mogu vidjeti. **Taj je novi čovjek stvoren od Boga.** Samo zato taj novi čovjek živi onako kako posve odgovara Božjoj vlastitoj biti. Naime njegovoj **istini, pravednosti i svetosti**.

Kako izgleda novi život 4,25-32

To što je Bog tako korjenito obnovio naš život postaje vidljivo u malim i velikim stvarima, situacijama i djelima. **Laži** više ne smije biti. Uvijek govorite **istinu** s bližnjim i ne glumite jedni pred drugima. Ta mi smo kao udovi jednoga tijela organski povezani jedni s drugima! Kao braća i sestre u vjeri. Kad se srdite na druge, onda dobro pazite da ne sagriješite. **Srdžba** je prirodna, ljudska emocija. Ali često, ako ne i najčešće, naša je srdžba grješna, jer je prežestoka, pretjerana, pa i neopravdana. Ako ste se na bližnjega srdili u lice, a tako nije trebalo biti, svakako potražite prvu moguću priliku da to raščistite i da se pomirite. Ako to ne učinite, otvarate prostor đavlu i dajete mu mogućnost da posije gorčinu i opet još više grješne srdžbe. Ni **krađe** više ne smije biti. Umjesto da si olakšate i nešto uzmete, radite za to i zaradite. Ne upotrebljavajte, dakle, svoje ruke za krađu. Naprotiv: upotrebljavajte ih da dajete onima kojima je to prijeko potrebno i koji trpe oskudicu. Pazite i **kako govorite** i što kažete. Novoga čovjeka odlikuje to da ne izgovara pokvarene, ružne i uvredljive ili neljubazne riječi. Govorite radije dobre riječi, koje ohrabruju i koje onima što ih slušaju čine Božju milost velikom.

Kad nešto činite, govorite ili mislite kao vaš stari čovjek, onda žalostite i **vrijeđate Duha Svetoga** Božjega. On, naime, prebiva u nama i želi nam pomoći da živimo kao novi ljudi. On je **Božji pečat** na nama. On je naša sigurnost i jamstvo da ćemo dočekati dan otkupljenja – kad stupimo u svoju baštinu. Taj je Duh Sveti vrlo osjetljiv kad je riječ o grijesima. Više nego što ponekad mislimo. Ta žalosno je kad u njegovoj neposrednoj prisutnosti činimo upravo ono što on želi ukloniti iz našega života. Zato živimo njegov život, koji nam je darovao u novom čovjeku. Trebamo postati ono što jesmo! Duh nas osposobljava!

Život starih ljudi među sobom često je ispunjen gorčinom, bijesom i srdžbom i vikom i pogrdama jednih protiv drugih. To je jednostavno zlobno. Budite sada posve drukčiji jedni prema drugima. I prema njima. **Budite dobri, pokažite svoje suosjećanje i budite obzirni kad drugi doživljavaju patnju i gubitak. Budite sada uvijek spremni oprostiti i iskazati milost kad vam se nanese nepravda.** To je najveće što možete učiniti, jer je i Bog vama sve oprostio po Kristu. Ni sami pred Bogom niste mogli ništa popraviti i bili ste posve upućeni na Božje milostivo oproštenje, kako sam već rekao. To je najveće što vam je darovano: njegova milost.

Kako bi bilo dobro kad bi se za kršćanina reklo: sav na Oca – baš kao Isus 5,1-2

Bog vas ljubi! Vi ste njegova djeca! Imate u sebi njegov vječni život. Njegovo srce kuca u vama: **Trebate i možete biti nasljedovatelji našega Boga i nebeskog Oca.** To postaje vidljivo prije svega u Božjoj ljubavi. Živimo u ljubavi. Neka naš međusobni odnos i naš motiv za sve što činimo bude ljubav. Iz ljubavi prema nama predao se Isus Krist za nas u smrt, kao žrtva umjesto nas. Nikada nije bilo veće ljubavi. Ta žrtva ljubavi ono je što je Bogu milo. Zadaća njegova života bila je potpuna žrtva za Boga. Ona je Boga preko svake mjere počastila, proslavila i obradovala. Tako treba i može biti i kod nas!

Spolnost iz dviju perspektiva 5,3-10

Sada ću govoriti o nečemu što je raširenо u našem društvu, kod vas u Efezu, ali i po cijelom svijetu: **Slobodan seks, spolna neobuzdanost, pornografija i pohlepa.** Tome se potpuno oduprite. Već u mislima! I u svojim razgovorima. To slobodno iživljavanje spolnosti nema nikakve veze s ljubavlju koja se daje i daruje, o kojoj sam upravo govorio. To je upravo suprotnost. Pritom ljudi postaju žrtve. O toj se vrsti spolnosti čak i samo šaliti ili zbijati šale, štoviše, samo o njoj govoriti, ne priliči svetima i ljudima posvećenima Bogu. Odbacite svaku misao i sve riječi o tome, da vas taj prazni i besmisleni život nikada više ne sustigne. Humor i fine šale nisu grijeh, ali prljave šale o sramotnim stvarima i ludo, prazno i površno brbljanje ne pristaju Božjem kraljevstvu. Iz vaših srca i misli neka dolazi zahvala, ništa osim zahvalnosti. **Govorite o onome za što možete zahvaliti Bogu. I onda to i učinite!**

Morate spoznati i držati se ovoga: ljudi koji imaju slobodan seks izvan bračnoga saveza muškarca i žene ili bez njega nikada, bez obraćenja i pokajanja, neće ući u kraljevstvo Boga i Gospodina Isusa. Popuštaju svojoj spolnoj požudi i žive u njoj kao da je to njihov idol kojemu se klanjaju. Oni – za razliku od vas – neće imati baštine u Božjoj budućnosti. Ne dajte se, dakle, u toj stvari odvratiti od ovoga jasnog Božjeg stajališta, kao da sve to i nije tako strašno i ne treba to ozbiljno shvatiti. Oni misle da su prosvijećeni i u svjetlu. Tvrde da se požuda ne mora nadzirati, nego iživjeti, i da čovjek treba ostvariti sebe. Ali to je laž. **Ljudi varaju sami sebe.** Jer to Bog nikada nije tako zamislio.

Spolnost kao Božji dar divna je i sveta i darovana je za brak. Ali tko neobuzdano slijedi svoju spolnu požudu, neposlušan je skroz-naskroz. Već će u svom životu osjetiti kako je prazan i usamljen takav život kad se ljubav ne živi u obvezanosti i vjernosti. **Na kraju će na njih doći sveti i pravedni Božji gnjev. Mi ćemo tada smjeti stupiti u svoju baštinu u Božjoj slavi i u njegovoj kraljevskoj vladavini.**

Ne pripadajte, dakle, tim ljudima. I ne dijelite i ne podupirite njihovo mišljenje i shvaćanje života. Vrijeme kad ste i vi živjeli upravo tako za vas je ipak konačno prošlo. Više niste u tami. Vi – a ne oni – sada ste preneseni u nebesko Kristovo svjetlo. Sada i živite tako. Kao oni koji vide, i posve drukčije od tih ljudi. Ne sudjelujte u njihovu djelovanju. Nebesko svjetlo rađa sve više

ploda u našem životu: dobrotu, pravednost i istinu. **Sada pitate što je milo Gospodinu. Ne pitajte najprije što je milo vama ili ljudima oko vas.**

Povratak u staro moguć je – put natrag u Božje svjetlo također 5,11-14

Ako netko od vas ponovno padne u takva djela, ne sjedinjujte se s tim neplodnim djelima tame tako da ih obavijete šutnjom ili ih samo tolerirate. Imajte hrabrosti te stvari jasno nazvati pravim imenom. Ono što oni čine potajno toliko je sramotno da se o tome uopće ne može govoriti. A kad osuđujete ta djela, onda ne zato što je to vaše osobno mišljenje, nego zato što je to Božje stajalište i istina. Njegovo sveto svjetlo razotkriva bit tih nesvetih djela. Upozorite ih da će im to sigurno naškoditi. Ako netko od vas sklizne u taj stari život, onda mu usrdno doviknite poznate riječi: **Probudi se**, iz svoga duhovnog sna i polusna. Ustani od mrtvih, jer živiš kao oni koji ne poznaju Boga. **Tada će ti Krist opet zasvijetliti**, i vidjet ćeš kamo kao Božje dijete pripadaš.

Opasnosti posvuda – nauči nas dane naše brojiti 5,15-17

Primjećujete, opasnosti za nas, Božju djecu, vrebaju posvuda. Dobro pazite kako živite. Ne živite kao kršćani nepromišljeno, naivno ili površno. Živite kao oni koji su mudri, koji sebe i ono što ih snalazi ispituju u svjetlu Božje istine. Jer naše je vrijeme zlo. Ne živimo u neutralnoj zoni, nego među ljudima, u društvu koje je daleko od Boga. Ono želi da opet pripadamo njima. Otkupljujte vrijeme koje vam preostaje. Shvatite da su dani našega života izbrojeni i konačni. Volja našega Gospodina i Učitelja Krista jedino je što se računa. Samo vršeći njegovu volju možemo otkupljivati vrijeme.

Ispunjenost Duhom u zajedničkom hvaljenju Boga 5,18-21

Ne opijajte se i ne omamljujte alkoholom. Ni kad se okupljate na svoje Gospodnje večere. Tako se često događaju grijesi o kojima sam govorio. Tko se opije, postaje neobuzdan i gubi trijeznost i samokontrolu. Ili postaje umoran, pasivan i neaktivan. Umjesto toga radije dopustite da vas ispuni Božji Duh kad se okupljate. **Govorite o bogatstvu i riječi Kristovoj.** Da, dopustite da vas Duh zajedno i uzajamno potiče i ispunjava, dok zajedno od srca pjevate Gospodinu i kličete mu. I svirajte na svojim glazbalima. **Neka nas hvala iz psalama i duhovnih pjesama ispuni Kristom i nebeskom radošću.** Da, zahvaljujte uvijek, u svakoj prilici, u svojim srcima, ali i naglas, našemu Bogu u Isusovo ime. To je, naime, jedini dostojan odgovor kad je čovjek iskusio Božju milost i svaki je dan doživljava. Pritom budite svi **podložni** jedni drugima u strahopoštovanju prema Kristu, kao što ste podložni Kristu. Ne uzdižite se jedni nad druge. Ne namećite svoju volju. Smatrajte drugoga višim od sebe.

Božja ljubav: Krist i njegova Crkva – glava i tijelo – muž i žena – poštovanje i ljubav 5,22-33

Žene, budite podložne svojim muževima, pred Gospodinom. Jer je glava u tom bračnom savezu muž, kao što je i Mesija glava Crkve, svoje žene, i svoga tijela. Mesija je Spasitelj svoga tijela, dakle svoje Crkve, koja se sastoji od svih učenika. Kao što je Crkva podložna Kristu, svojoj glavi, tako su i žene podložne svojim muževima. Po jedinstvu s Kristom Crkva je blagoslovljena. Tako jedinstvo vašega braka treba biti blagoslov za žene.

Muževi, to ne znači da vladate svojim ženama kao gospodar svojim robovima ili vladari svojim podanicima. Ne, ljubite svoje žene upravo onako kako je Mesija ljubio svoju Crkvu i posve se predao za nju. Sve do smrti. Toliko je daleko išao. **Toliko je velika bila njegova ljubav.** Cilj mu je bio da je potpuno posveti, tako što ju je izvukao iz njezine bijede i privukao k sebi. Učinio ju je nečim posebnim time što ju je posvetio. Morao ju je očistiti od svake prljavštine grijeha, tako što ju je oprao vodom riječi evanđelja. To čini i dalje, neprestano i svaki dan u tome dolazi do izražaja njegova trajna ljubav. Želi svoju ljubljenu zaručnicu postaviti pred sebe, zaručnika, u svoj njezinoj ljepoti i slavi koju joj je dao. **Na njoj više nema ničega što bi podsjećalo odakle je nekoć došla. Ona je sada Kristova zaručnica, sveta i besprijekorna.**

Zašto vam to pišem? Zato što ste vi muževi dužni i obvezni ljubiti i njegovati svoje žene isto kao svoja vlastita tijela. Jedinstvo vašega braka seže tako daleko kao da ljubite svoje vlastito tijelo, štoviše, sami sebe, kad ljubite svoje žene. I to bez sebičnih skrivenih namjera. Bilo bi besmisleno da to ne činite, jer nitko nikada ne mrzi svoje vlastito tijelo. Njeguje ga i hrani, kao i Mesija svoju Crkvu. Jer mi smo, naime, udovi njegova tijela. Mojsije na početku piše kako je Bog zamislio nastanak bračnoga odnosa: Muž će ostaviti oca i majku, postati posve samostalan i više neće ovisiti o njima. Povezat će se sa svojom ženom u novo jedinstvo. Njih dvoje postat će jedno tijelo. To je doista velika tajna, kojoj se uvijek iznova možemo diviti kad se dvoje ljudi na taj način sjedine. **Što je još veće: upravo to vrijedi čak i za Krista i njegovu Crkvu.** Zato, s obzirom na te stvarne i duboke uzore, neka svaki od vas muževa ljubi svoju ženu kao samoga sebe. Žena neka poštuje muža. **Ljubav i poštovanje neka svakodnevno određuju vaš brak** i tako ga čuvaju. Samo se tako možete potpuno razviti i biti blagoslov u onome što vam je Bog darovao. Boljega oblika braka nema!

Roditelji i djeca 6,1-4

Ne pišem samo odraslima. Bog govori i djeci. Budite poslušni svojim roditeljima u Gospodinu. To je dobro i ispravno, čak i kad je ponekad teško i kad i roditelji čine pogreške. Mojsije je u Deset zapovijedi jednu posvetio djeci. Ona je jedina s obećanjem: Poštuj svog oca i majku, da ti dobro bude i da dugo živiš na zemlji. Vjerujte njegovoj riječi i činite što Bog kaže! Očevi, budite puni ljubavi i osjetljivi u odgoju svoje djece, da rado slušaju. Zanimajte se za njih. Pokažite i dokažite svoju ljubav! Ne obeshrabrujte ih pretjeranom strogošću i zahtjevima! Ako se bune protiv vas, to može biti do vas. Budite uzori! Odgajajte ih za dobro mišljenje i ponašanje, kakvo je milo Gospodinu.

Kao rob ugoditi nebeskom Gospodinu 6,5-8

Robovi u Kristu, budite poslušni svojim zemaljskim gospodarima s punim zalaganjem. Ne propitkujući i ne kritizirajući sve, i to onako kako slušate Krista. Ali ne trebate svojim gospodarima, vjernicima ili nevjernicima, htjeti ugoditi zato da zaslužite njihovu pohvalu. Slušajte ih kao Kristovi robovi, koji rado i od srca vrše Božju volju. Služite i slušajte, dakle, spremno i s dobrim motivom, kao da je izravno za Gospodina, a ne za ljude. Nikada ne zaboravite, to ne činite uzalud. Isplati se. Gospodin će nagraditi sve dobro što činimo. Ponekad u ovom vremenu, ali sigurno kad stupimo u svoju baštinu u slavi novoga svijeta. To dakako vrijedi za sve učenike.

Zemaljski gospodar i nebeski Gospodin 6,9

Vi gospodari vjernici i vlasnici robova: i vi trebate svojim robovima činiti dobro. Prestanite im neprestano prijetiti kaznama. Zamislite samo: vi im nepravedno prijetite, a oni imaju svoga velikoga Gospodina i Učitelja na nebu, koji je na njihovoj strani. A to je, uostalom, i vaš Gospodin i Učitelj. On ne gleda ni na osobu ni na društveni položaj. Pred njim nitko nema više prava ili milosti od drugoga. Ne prijetite, dakle, a pogotovo ne braći.

Rat do kraja: budite jaki 6,10

Polako se približavam kraju. Želim vas još pripremiti i obvezati za duhovni sukob u kojem se nalazimo svaki dan. Duhovno smo u ratnom stanju dok Božje kraljevstvo vidljivo ne dođe. Nikada to ne zaboravite i ne čudite se tome. Zato vas najprije pozivam da kao Kristovi borci postanete jaki u Gospodinu. **Jačajte se u njegovoj silnoj snazi**, o kojoj sam, naime, više puta govorio. Ta snaga stoji na raspolaganju, iako se najčešće doživljava neupadljivo, nespektakularno, pa čak i u slabosti koju osjećamo.

Opremljeni za duhovni rat 6,11-12

Obucite se u punu Božju vojnu opremu, kojom nas on želi opremiti. Potrebna nam je da odolimo đavlovim lukavštinama, podmuklostima i smicalicama. Njima on neprestano napada nas, sve sinove i kćeri Božje. Crkva je njegov prvi cilj napada, iako ga je Krist već pobijedio. **Ali bez Božje vojne opreme izgubili smo već prije nego što je borba počela.** Naša borba nije protiv ljudi, nego protiv zlih i neprijateljskih sila nevidljivoga svijeta. Postoje cijele vojske neprijateljskih bića u različitim redovima, u kojima ih je Bog nekoć stvorio. Ali one su se pod vodstvom đavla pobunile protiv svoga Stvoritelja i sada žele uništiti sve što je Bog stvorio u Kristu. To su poglavarstva i vladari svijeta tame. U duhovnoj, grješnoj tami one su kod kuće. Duhovne sile zloće, koje protiv nas smjeraju samo zlo. Zato još jednom kažem: obucite se u punu Božju vojnu opremu, a ne uzimajte samo nekoliko dijelova. U našem životu ima zlih dana, kada te sile osobito pokušavaju. Tada moramo i možemo odoljeti u Kristovoj snazi. Kad takve bitke opet jednom prođu, trebamo ipak paziti da ne postanemo nemarni. Tada ostajemo postojani, da nas u nekom mirnijem razdoblju ništa iznenada ne zatekne.

Vojna oprema dio po dio 6,13-17

Božja vojna oprema čini cjelinu i sastoji se od različitih dijelova. Koji su svi međusobno povezani. Zapravo se vojna oprema sastoji od svega što sam vam već napisao u ovoj poslanici. **Pojas** oko bokova znači **istinu** o Bogu, o Kristu i o onome što je on učinio. Ali ona je i istinoljubivost i praktična istina u našem životu, kako sam vam već rekao. **Oklop** znači Božju **pravednost**, u koju smo odjeveni kao oni koje je Bog opravdao. Ali mi i živimo Božju pravednost i činimo ono što mu odgovara. Čvrsta **obuća** za svaki teren pokazuje našu spremnost i našu revnost da **evanđelje** mira, koje smo i sami smjeli primiti, nosimo dalje onima koji su još u zarobljeništvu zlih sila. **Štit** znači **vjeru** i pouzdanje koje u svim životnim situacijama imamo u svoga Boga, jer on uvijek može pomoći. Vjerom smo spašeni, ali pravednik i neprestano živi od vjere. Samo tako možemo odbiti i ugasiti preopake i ognjene strijele Zloga. Tome pripada i to da svoju glavu zaštitimo **kacigom**, koja govori o **spasenju**. Da mišljenje, sluh i vid ostanu neozlijeđeni. Spasenje je naše: spašeni smo, svaki dan bivamo spašavani i jednoga ćemo dana biti spašeni u njegovo kraljevstvo na dan otkupljenja. Tu nam izvjesnost nitko ne smije oteti.

Branite se **mačem Duha**, koji je **Božja riječ**. Ali u borbi idite i naprijed. To je oružje samo Božje govorenje, riječ Božja, koja se po Duhu primjenjuje živo i točno u cilj. Gledajte na Isusa, koji nam je u tome velik uzor.

Još jedno oružje: ustrajna molitva i prošnja 6,18-20

Trebate se latiti još jednoga oružja. Možda najvažnijega. Molite u svako vrijeme molitvom i usrdnom prošnjom. Potaknuti Božjim Duhom. Sami i zajedno. Naglas i tiho. **Ne možete uopće dovoljno ili previše moliti.** Ustrajte u molitvi i prošnji, i to za sve svete i njihove brige i nevolje. Ali činite to i za mene, da radosnu vijest mogu razumljivo navješćivati prikladnim i pogođenim riječima. I da budem hrabar. Ja, naime, trebam i želim posvuda navješćivati tajnu evanđelja, koju sam vam opisao u ovoj poslanici. Za to sam poslan, iako sada u okovima sjedim u zatvoru. Važno mi je da po vašem zagovoru iskusim Gospodinovu pomoć, jer sam loš govornik.

Završne riječi 6,21-24

Ovu će vam poslanicu donijeti Tihik, ljubljeni brat i moj vjerni sluga u Gospodinu. On će vam moći izvijestiti o mojim prilikama. Trebate znati kako sam. Tada možete moliti za mene i bit ćete utješeni.

Svoj braći i sestrama u vjeri želim sve više Božjega mira i ljubavi, u pouzdanju u njega, našega Boga i Oca, i u našega Gospodina Isusa Krista.

Božju milost želim svima koji istinski ljube našega Gospodina Isusa Krista! Koji ostaju uz njega tako što čine ono što on kaže. I priznaju ga pred ljudima.